

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERL. ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

No. 203.

Deel IX.

1 Mei 1935.

Adres der Redactie :

H. COLDEWEY, „Nieuw-Veldwijk”, K 73, TWELLO.

INHOUD : H. Coldewey : De verzamelingen van wijlen Dr. J. Th. Oudemans overgebracht naar Amsterdam. — (Dr. D. Mac Gillavry :) Geschenk aan de bibliotheek der Ned. Ent. Ver. namens de familie Oudemans uit de nalatenschap van Dr. J. Th. Oudemans. — C. Willemse : Description of some new *Traulia* sp., with key to the known species (Orthopt. Acrididae). — B. J. Lempke : Nederlandsche vliedervormen. III. — A. Diakonoff : De vlinders van de Tweede Karakorum-Expeditie. — J. C. Ceton : *Plusia gutta* Gn. bij Amsterdam gevangen. — Mededeeling van het Bestuur. — Adresverandering.

De Bibliotheek der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, Koloniaal Instituut, Mauritskade 62, Amsterdam (O.), is geopend op werkdagen van 9 $\frac{1}{2}$ —12 uur en van 1—4 $\frac{1}{2}$ uur, des Zaterdags slechts van 9 $\frac{1}{2}$ —12 uur. Aanvragen om boeken richt men aan de Bibliotheek, Mauritskade, en niet aan den Bibliothecaris; voor terugzending geldt hetzelfde.

Inzenders gelieven het door hen gewenschte aantal extra-exemplaren der E. B. (iedere hoeveelheid) of overdrukken (minstens 50 stuks) tegelijk met de inzending van hun manuscript aan te vragen.

De verzamelingen van wijlen Dr. J. Th. Oudemans overgebracht naar Amsterdam.

Op Woensdag 27 Maart 1935 zijn de verzamelingen van onzen betreurden oud-voorzitter overgebracht naar het Koloniaal Instituut te Amsterdam. Naar aanleiding van deze verhuizing — een historische gebeurtenis! — zijn voortreffelijk geschreven, verluchte artikelen verschenen in de „Nieuwe Rotterdamsche Courant” (Avondbladen van 27 en 30 Maart 1935) en in het „Algemeen Handelsblad” (Avondblad van 27 Maart 1935, derde blad), die in warme, welgekozen bewoordingen vertellen van leven en levenswerk van Dr. J. Th. Oudemans, van ontstaan, groei en bloei der rijke verzamelingen, ook spreken over zijn gezin en over zijn wo-

ning in de altijd-groene, rustige omlijsting der coniferen op het harsdoorgeurde landgoed „Schovenhorst”, en ten slotte uitvoerig verslag geven van aanbod, schenking en aanvaarding der collecties, van voorzorgen en toebereidselen tot de verzending en eindelijk van de overbrenging zelve naar het z.g. „Centrum van Entomologie”. Het zou „uilen dragen naar Athene” zijn, wilde ik hierover nogmaals uitweiden.

Liever zal ik over de verzamelingen, die waarlijk verbijsterend zijn van omvang, nog het een en ander in het midden brengen. De couranten hebben met hun opgave: „ruim 75000 insecten in 550 laden” zeer zeker niet overdreven; het aantal laden is beslist grooter, en de insecten zullen naar mijn berekening wel de 100.000 naderen. Alleen de collectie Hymenoptera vult al veel meer dan 100 dozen; zij zal stellig een ware „Fundgrube” blijken te zijn voor deskundigen, die daarin willen studeeren. Meer ruimte nemen natuurlijk de Lepidoptera in, tot welke ik mij verder zal beperken. En dan is daar vooreerst het gedeelte, dat als standaardcollectie is bedoeld en dat in meer dan 300 Deyrolle-doozen staat geborgen. Dit is de kern der verzameling, door Dr. J. Th. Oudemans met oneindige liefde en zorg bijeengebracht en met haast onnavolgbare netheid gerangschikt. Deze kern late men, zoo eenigszins mogelijk, onaangetast: hier staan de bewijsstukken voor de geographische verspreiding van iedere soort in ons land en voor de meerdere of mindere variabiliteit, zooals die bij elke soort afzonderlijk wordt aangetroffen. In de laatste 10 of 15 jaren heeft onze rustelooze verzamelaar in sommige laden talrijke exemplaren, door lichtvangst of kweek verworven, ook wel geschenken van jongere lepidopterologen, erbij gestoken; deze zal men later allicht eens anders moeten schikken. De kern echter blijve zoo veel mogelijk bewaard! Wel heeft de familie van onzen oud-president bij de schenking der collecties als haar wensch uitgesproken, dat het wetenschappelijk materiaal „levend” moet worden gehouden, dat er in moet worden gewerkt; wel wil zij „de gelegenheid tot bijvoeging open laten en ook de mogelijkheid om slechte exemplaren eruit te verwijderen”, gelijk de N.R.C. het zoo duidelijk en juist weergeeft, maar toch..... tot uiterste zorgzaamheid en voorzichtigheid zou ik willen manen een ieder, wien het toevertrouwd is of eenmaal vergund zal worden in deze onmetelijke rijkdommen te „werken”. Al twijfel ik geen oogenblik aan de groote piëteit, zorg en toewijding van den conservator en zijn „staf”, toch lijkt mij deze waarschuwing, tot alle onderzoekers gericht, niet ongepast. Want wat Oudemans deed, was „af”; dat kon geen ander hem verbeteren. Hij gaf zich rekenschap van alles, hij hield nauwkeurig boek van alles, iedere beslissing was wetenschappelijk verantwoord. En daarom zij men behoedzaam en schroomvallig! Slechte

exx. zijn in de st.-coll. zeldzaam. Moet een dier beslist verwijderd, dan late men toch de bijbehorende etiketjes aan de speld ter plaatse, voor latere contrôle bij de studie.

Tegen bijvoeging van goed opgespannen, zorgvuldig gedetermineerde en behoorlijk geëtiketteerde vlinders van hedendaagsche verzamelaars is stellig geen bezwaar. Maar naast de st.-coll. omvat Oudemans' nalatenschap verder een overstelpenden voorraad groote en kleine laden, dozen, kisten, kistjes, en wat niet al, waar ongetelde menigten van buitenlandsche vlinders broederlijk en zusterlijk vermengd staan (dikwijls dakpansgewijze opgesteld!) met tallooze, als inlandsch aangeduide, exx. van vroegere liefhebbers der vlinderkunde. En voor bijvoeging van deze hoede men zich! Oudemans had ze, om de een of andere klemmende reden, een plaats in de st.-coll. onwaardig gekeurd. Gebrek aan plaatsruimte heeft opneming stellig slechts zelden belet. Hij echter wist beter dan wij thans vermogen, welke der naar onze begrippen vaak zoo onvolledig of onduidelijk ingevulde etiketjes der ouderen aanspraak konden maken op betrouwbaarheid, welke niet. En bij den geringsten twijfel aan den inheemschen oorsprong der exx. verbande hij ze naar de laden der „doubletten”.

Deze eenige verzameling, deze „vorstelijke schenking” (ik zeg het het „Handelsblad” na), bevindt zich thans veilig en wel op de bovenverdieping van het Koloniaal Instituut. Een gelukwensch aan de gemeente Amsterdam, dat haar ten slotte is ten deel gevallen, wat — jammer genoeg — den Nederlandschen Staat is ontgaan, mag hier niet achterwege blijven. Draagt zij in de toekomst zorg voor duurzaam onderhoud, dan zullen waarschijnlijk andere kostbare verzamelingen volgen. Dan zullen de jongeren, die Oudemans hebben gekend, bewonderd en geacht, niet beter eer kunnen bewijzen aan zijn nagedachtenis, niet vollediger kunnen handelen in zijn geest, dan door hun „schatten” te voegen bij de zijne, tot steeds hooger volmaking der Nederlandsche standaardverzameling. En de entomologische wetenschap zal er wel bij varen!

Twello, 4 April 1935.

H. COLDEWEY.

Geschenk aan de bibliotheek der Ned. Ent. Ver. namens de familie Oudemans uit de nalatenschap van Dr. J. Th. Oudemans.

Dit geschenk bevat, behalve de uitgebreide collectie separata, waarvan de titels later in den nieuwen algemeenen catalogus zullen verschijnen, de volgende boekwerken:

Alfken, J. D. Die Bienenfauna von Ostpreussen. Schr. Phys. Oek. Ges. Königsberg. LII. 1912.